

לך אחרי החלום שלך: סוד האושר שעוד לא ניסו

אחת התופעות המדוברות בעולם הנפש היא, אנשים שהשיגו כל מה שרצו ומרגישים לא מאושרים. יושב אדם מול מומחה ושואל בעיניים כאובות: "ד"ר, מה חסר לי? למה אני לא מאושר? השגתי כל מה שרציתי, משפחה, עבודה, הצלחה, שם טוב, ובכל זאת אינני מוצא התלהבות לקום בבוקר. שום דבר לא מדליק אותי. מה כבה אצלי?".

תשובה אפשרית היא: אנו לא מחפשים את האושר במקום הנכון. התרגלנו מגיל צעיר לחבר בין הצלחה בחיים להרגשה טובה, ולכן מתאכזבים כשהצלחה לא מספקת תוצאות. אבל לעיתים זו טעות והרגשת המלאות לא נמצאת שם, אלא תלויה בגורם אחר לחלוטין.

אנו רוצים לדבר על נושא מרתק: הגשמת המשימה הייחודית שנועדה לכל אדם בצורה אישית. העובדה שכל אחד נראה ונשמע אחרת, מעידה על ייעוד ומטרה ספציפית שנועדה לו במיוחד. ולכן במקום להתמקד בכסף, מוטב להביט פנימה ולשאול מה החלום שלי? מה אני רוצה באמת לעשות? מה הייתי מוכן לעשות אפילו בלי כסף (בעולם אידיאלי שאינני מוכרח לקבל החלטות בגלל תשלום)?

בהערה¹ הובא משל מיוחד במינו לפתיחת השיעור.

הבה נחקור את הנושא באמצעות רעיון כביר ופיקנטי. נבנה אותו באמצעות עיון בשתי שאלות גדולות, אחת כהנכה לחג השבועות, והשנייה, בסוף השיעור, תתייחס לפרשת השבוע בארץ ישראל, במדבר.

אחת הדמויות המרכזיות בחג השבועות היא דוד המלך. שכן דוד מת בעצרת שחל להיות בשבת.

1. רות רבה ג,ב: אמר דוד לפני הקב"ה (תהלים לט): 'הודיעני ה' קצי ומידת ימי מה היא, אדעה מה חדל אני?'. ריבון העולם הודע לי אימתי אני מת? אמר לו: סוד הוא שלא מתגלה לבני אנוש. 'הודע לי מדת ימי מה היא?' (באיזה גיל אמות)? אמר: שבעין שנין. 'ואדעה מה חדל אני', באיזה יום בשבוע אני מת?. אמר: בשבת ... ומת בעצרת שחל להיות בשבת

המפרשים מוסיפים שדוד היה מהצדיקים שמלאו ימיהם ושנותיהם ונולד באותו יום שמת, ביום הולדתו השבעים. זאת אחת הסיבות החשובות לכך שקוראים מגילת רות בחג השבועות (כקריאה במגילה ממש או בקריאה בתוך תיקון ליל שבועות כמנהג חב"ד). ולכאורה מה מטרת כתיבת המגילה בכלל, שאין בה נס כמו אסתר או קינה כמו איכה? ומה שייכותה לשבועות?

בכור שור בבא בתרא יד,ב: כתבו תוספות חגיגה יז,א דדוד מת בעצרת, והנה קיימא לן שהקב"ה ממלא שנותיהן של צדיקים מיום ליום וכיון שמת בעצרת נולד ג"כ בעצרת, ועיקר ספר רות לייחס את דוד ... ולהכי קורין רות ביום לידתו.

¹ מנדל, מוכר המכולת, היה עומד ליד שולחן גדול מידות. על השולחן היו מונחים סוכריות ומיני מתיקה ומתחתיו שכבה המגירה עם הכספים שהשאירו הקונים.

פעם הגיע גנב עם תכנית מתוחכמת: בסוף היום, כשהפדיון במגרה היה נכבד, קרא לאחד הילדים בחוץ והציע לו תעלול: "רוצה סוכרייה גדולה וגם לקבל מטבע ממני? היכנס אל המכולת, קח סוכרייה גדולה מהדלפק, הכנס אותה לפיך מול עיניו של המוכר ותוציא לו לשון. המוכר יחטוף זעם וייצא מהדלפק לתפוס אותך. שא רגליך ותברח מהחנות כי אתה קל רגלים ממנו, והנה שכרך מראש".

הילד פעל כמתוכנן: נטל את הסוכרייה הכי גדולה מהשולחן, חיך למוכר חיך לעגני וברח. המוכר, שנדהם מחוצפתו של הצעיר, יצא כדי לתפסו וללמדו לקח. בדרך נתקל בשולחן והתגלגל על הרצפה, ועד שרדף אחרי הילד בחוץ, הלה נעלם מעיניו. לשעת הכושר הזו המתין הגנב. נכנס בזריזות, רוקן את המגירה העמוסה בפדיון היומי ונעלם כלעומת שבא.

המוכר שב לחנות כשהוא נושם בכבדות מהמרדף שנששל, אבל אז גילה את המגירה העמוסה ריקה לחלוטין. הוא קלט שהגנב הקטן היה רק פעולת הסחה בשביל הגנב הגדול...

ואלה הם חיינו: אנו עסוקים לרדוף אחרי הכסף הקטן שגונב את תשומת הלב, כמו הצלחה, קריירה ופרנסה, אבל ביתיים פותחים דלת לגנב הגדול שמותיר אותנו מרוקנים מהתלהבות ואנרגיה שתמלא אותנו מבפנים.

כתיבת המגילה נועדה כדי לספר את הייחוס של דוד המלך, שנוצר מסבתא דגולה ואצילית כמו רות. כפי שמסיימת המגילה: "ובועז הוליד את עובד ועובד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד". והזמן המתאים לעסוק בכך הוא ביום לידת ופטירת דוד בחג השבועות.

והנה בנוגע לפרשת חיי הסוערת של דוד, עולה שאלה מטלטלת: כיצד סלח לו הקב"ה? מדוע נהג ה' בצורה תמוהה של איפה ואיפה והאריך מלכותו, בשעה שעשה ההיפך הגמור כלפי שאול?

טרם ניגע בנושא, חיוני לנהוג בצניעות ולזכור כלפי מי מדברים: דוד המלך כתב את ספר תהילים ברוח הקודש וראה מתחילת הבריאה ועד סופה. ספר תהילים הוא הדרך של היהודי עד היום הזה לשפוך לבו כלפי הקב"ה. ולכן ברור שלא דרכיו כדרכינו ואין מחשבותינו כמחשבותינו. וגם מעשיו הלא מושלמים, לא נעשו מתוך אותן כוונות זדון בהן אנו פועלים. ראו עוד בהערה².

ואחרי ההבהרה המתבקשת, נעלה את דברי הגמרא התמוהים עד אין קץ:

2. יומא כב,א: כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמרא סייעיה [אדם שהקב"ה מסייעו]: שאול באחת ועלתה לו [במלכה], דוד בשתיים ולא עלתה לו [במלכה]. שאול באחת מאי היא? מעשה דאגג... דכתיב 'נחמתי כי המלכתי את שאול למלך'. דוד בשתיים מאי נינהו? אוריה והסתה – רש"י: כמה סמוך ומובטח ואין צריך לחלות ולדאוג מכל רעה מי שהקב"ה בעזרו, שהרי מצינו שאול נכשל באחת ועלתה לו לרעה לקונסו מיתה לבטל מלכותו. ודוד נכשל בשתיים ולא עלתה לו לרעה:

הגמרא מדגישה כמה הכול תלוי במזל, בסייעתא דשמיא ובהחלטות שנקבעות מראש. יכול אדם לחטוא בחטא אחד - ובזה גופא בחטא שאינו כה חמור, ובכל זאת לאבד הכל. ויכול אדם לחטוא בשני חטאים - ובחטאים חמורים כאלו שהביאו לשפיכות דמים ומותם של אנשים – ועדיין יישמר כבודו.

שאול המלך יצא למלחמה כנגד צבא עמלק ולאחר הניצחון, חס וריחם על אגג, מלך עמלק. הוא החליט להשאירו בחיים כנגד הציווי "מחה תמחה את זכר עמלק". ולמרות שאין זה אמור להיות מסוג החטאים החמורים שאין עליהם מחילה, הקב"ה הקפיד מאוד וראה בכך סימן מהדהד שאינו ראוי למלוכה וגזר את קץ מלכותו. שמואל הנביא בא לבקרו וכאשר יצא המלך לקראתו, נקרע כנף מעילו והיה זה סימן כי נקרעה המלוכה ממנו ומזרעו. אחרי כמה שנים, שאול ויהונתן מתו בצורה נוראה ומבישה במלחמת פלישתים והמלכות עברה לדוד וזרעו.

מנגד, דוד המלך חטא בשתיים: החטא השני היה "הסתה": בסוף ימיו הורה לספור את כמות הלוחמים בצבאו, ואולם הספירה גרמה לעין הרע ומתו לוחמים רבים.

לפני כן אירע החטא הראשון והמפורסם: "מעשה אוריה החיתי". היה זה בעת שצבא דוד בראשות יואב בן צרויה יצא למלחמה קשה כנגד בני עמון ובין גיבורי הצבא היה אוריה החיתי. הגמרא (שבת נו) ובתוספות שם, שדרך הלוחמים הייתה לתת גט כריתות לנשותיהם לפני היציאה למלחמה, כדי שלא יהפכו לעגונות אם לא ישובו. וכך נשות הלוחמים לא נחשבו אשת איש בעוד הלוחמים בחזית.

בשעת ערב ראה דוד את בת שבע, אשת אוריה, ומצאה חן בעיניו. בת שבע נקראה לארמונו ומאוחר יותר נודע לו שהיא הרה. במטרה להסתיר מה שקרה, דוד קרא את אוריה לשוב מהמלחמה וציווהו ללכת לביתו. אוריה סירב לעזוב את הלוחמים וענה במרידה: "הארון וישראל ויהודה ישיבים בסכות, ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים, ואני אבוא אל ביתי לאכל ולשתות ולשכב עם אשתי?!" אורייה אף עלב ישירות בכבוד המלכות בכך שהקדים להזכיר את יואב לפני המלך: "ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים". בכך הפך אורייה להיות "מורד במלכות" שהשפיל את המלך והתחייב מיתה. בתגובה, שלח אותו דוד בחזרה לחזית ושם מת בקרבות.

ואף שדוד צדק ברמה היבשה של האשמת אורייה כמורד במלכות, הגמרא רואה בכך חטא, "מעשה דאוריה". ולו משום העובדה שדן בעצמו על מרידתו ולא הושיב בית דין.

² ביחס למעשה הספציפי דלקמן, מעשה בת שבע, מובא בגמרא שהתגלגל הדבר על דוד, כדי להורות דרך לבעלי תשובה, שאפילו הגדול ביותר שנפל בחטא הנמוך ביותר, יכול לשוב ואף לכתוב ספר תהילים. עוד מובא שנועדה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית, אלא שבאה עליו במכאוב.

ההמשך היה שדוד נענש בעונשים נוראים על מעשה בת שבע ואוריה. נתן הנביא אומר: "לא תסור חרב מבייתך עד עולם" ובהמשך התפרקה משפחת דוד לרסיסים. התינוק שבת שבע הייתה הרה אתו מת, אמנון הרג את תמר, ואבשלום בעל נשות אביו והכריח את דוד לנוס מירושלים.

אולם היו אלו עונשים שפגעו בדוד בעצמו ולא גרמו לאיבוד המלוכה ממנו ומזרעו. ועל כך אומרת הגמרא כאמור: "כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמרא סייעיה".

וכאן עולה השאלה העצומה מה הקריטריון? כיצד נוהג ה' בחומרה עם אחד ובקולא עם אחר? הנה תמימתו היוקדת של המהרש"א, מחשובי הפרשנים על התלמוד:

חידושי אגדות המהרש"א: כבר נתקשו המפרשים וכי משוא פנים יש בדבר?!

ואדרבה: שאול חטא בשיקול דעת, שחשב שאגג אינו מסוכן כשהוא כלוא וצבאו נחרב. וזה אנושי לטעות בשיקולים של סברא. אולם דוד חטא בדבר נורא של שפיכות דמים? בסגנון אחר: שאול חטא בכך שלא שלח אדם למותו ואילו דוד חטא בכך שמיהר לשלוח אדם למותו וכיצד נמשכה מלכותו?

המהרש"א עונה: ההבדל בין דוד לשאול לא היה בעצם החטא, אלא **בתגובה** שלהם כשהבינו שחטאו. דוד אמר מילה אחת: "חטאתי" ואילו שאול לא היה מסוגל להודות בחטאו עד יומו האחרון.

הנביא מספר על מה שקרה עם נתן הנביא שנשלח להוכיחו. נתן פתח במשל על כבשת הרש: מעשה באיש עשיר שהייתה לו חווה מלאה כבשים ואילו אצל שכנו העני הייתה כבשה אחת. פעם בא אורח לעשיר והלה הלך לעני וגזל את הכבשה היחידה כדי להכין ארוחה לאורח.

דוד הגיב בזעזוע: "בן מות האיש, ואת הכבשה ישלם ארבעתים" (פי ארבע, כעונשו של גנב שטבח ומכר). נתן ענה: "אתה האיש!". אתה המלך שהתברך בכל וחמדת את האישה היחידה שהייתה לאוריה. ולמרות ההאשמה החמורה, דוד לא ברח ולא תירץ ש"כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה", אלא הודה "חטאתי לה". מאותו יום קיבל ייסורים באהבה על חטאו והפך את ספר תהלים להמנונו הנצחי של בעל התשובה³.

שאול, לעומתו, היה דמות מושלמת, צדיק, שלא הכיר בשברים של החיים. כששמואל שואל "מה קול הצאן אשר אנכי שומע?", שאול מודה שהשאיר את צאן עמלק בחיים, אבל מאשים את העם שרצה לזבוח את הצאן כקורבן לה'. וכששמואל מוכיחו בחריפות: "החפץ לה' בעלות זבחים כשמע בקול ה'?! הוא מוכרח לומר את המילה "חטאתי" אבל מתקשקש לגלגל אחריות על אחרים: "חטאתי ... כי יראתי את העם ואשמע בקולם".

אם כן, מאחורי החזות התקיפה של דוד, עמד אדם כנה עם לב נשבר. אדם ישר שידע להביט במראה באופן הגון. ולכן נמשכה מלכותו. מכאן למדנו יסוד חשוב מאין כמותו: חטא הוא אינו המצב הכי גרוע, הדבר הלא נסלח הוא **העקשנות לא להודות**. כל עוד מודה האדם בחטאו, אפשר להעריך שהחטא הראשון יהיה גם האחרון והקב"ה שהוא חנון המרבה לסלוח נותן צ'אנס נוסף. אבל אדם שהוא תמיד צודק וכולם אשמים חוץ ממנו, הוא נופל לתוך מדרון חלקלק שאין ממנו תקומה.

מהרש"א שם: אמרו 'הבא לטהר מסייעין אותו מן השמים' ... והוא בא לטהר והודה על חטאיו וקבל עליו יסורים ולכך מן שמים סייעוהו לשוב בתשובה שלמה. משא"כ בשאול דלא מצינו בו שהודה על חטא זה לפניו יתברך ולא קבל עליו יסורין ולכך עלתה לו במלוכה.

הסבר חשוב נוסף להבדל בין דוד לשאול, מביא רבי צדוק הכהן מלובלין: שאול חטא **במלוכה**, בהגדרת התפקיד שלו כמלך. שהרי תחום האחריות של המלך הוא לפגוע במלך צבא האויב. ולכן אובדן שיקול הדעת הוכיח שאין בו המידות הראויות למלוכה. דוד, לעומת זאת, חטא **כאדם**, בעניין

³ הבן יהודע מוסיף רעיון מיוחד במינו: לשון הגמרא ביומא שהובא בפנים הוא "כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמרא סייעיה". ולכאורה איפה רואים שהקב"ה סייע לדוד? היה ראוי לומר שמחל לו, האריך אפו וכיו"ב? אלא הסיוע היה בכך שגרם לו **להודות** לנתן (ובזכות ההודאה כבר נמחל החטא). נתן פעל בצורה מיוחדת שהקדים המשל לדוד, וכך דוד הגיב מיד ישירות בזעזוע, ולכן אחר כך היה מוכרח להודות ולא לתרץ. שהרי כבר פסק הדין בעצמו. אבל אילו היה

אישי של מוסר ולא הוכיח שאינו יכול להצטיין כמלך מדיני שכובש צבאות. ולכן נענש בחומרה באופן אישי, אבל לא בתפקידו כמלך.

צדקת הצדיק פסקה קעה: מדת מלכות היא מידת הדין, כמו שאמרו רז"י על דוד: 'ידיך חדות וחרוצות לרדות בהן עולמו'. ונאמר בו אדמוני כמו בעשו... ולכך זכה למלכות. ואילו ושאלו נסתלק מפני שנעשה רחמן על האכזרים ואילו מדת מלכות היא מידת הדין הקשה.

אחרי שני הביאורים הללו, נתפתח אל רעיון כביר, משנה חיים ממש, אותו כתב הרבי מליובאוויטש.

ב. בשנת תשט"ו (1955), הסתדרות המורים בארץ תכננה שביתה ממושכת נגד משרד החינוך במטרה לשפר את תנאי השכר של המורים. קבוצת מורים שעבדה ברשת החינוך של חב"ד נטלה חלק קולני במאבק ואיימה אף היא בשביתה. מניו יורק נשלח מכתב חריג בחריפותו למורים.

3. אגרות קודש י, ג/יח: העולה על כולנה הוא ההירוס בהשקפת עולמם של המחונכים שלהם, בראותם שבשביל תביעה גשמית לר' פלוני או לעסקן ציבורי פלוני עושים עול לעשירות תלמידים ותלמידות. וכיון שזהו הנהגת המורה שלהם והמחנכם בעינינו של יהדות ומדות טובות הרי אינו מובן מפני מה לא ינהגו המחונכים בדרכים כאלו?

והרי ידוע בהענין דשאל באחת ועלתה לו דוד בשתים ולא עלתה לו כי חטאו של שאל ה' **בהענין שהוא היה תפקידו ומשרתו**, היינו בעיני מלכות. משא"כ חטאיו של דוד אף שמצד עצמן היו חמורים יותר - לא היו **בתפקידו**. ובלשון החסידות **בעיקר שליחותו בעלמא דין**... ונוסף ע"ז הענין שבשעות הנוספות ילכו התלמידים-ות בטל וכו'.

מדד הענישה האלוקי לוקח בחשבון נתון חשוב: **"עיקר שליחותו בעלמא דין"**. עד כמה החטא הוא בגידה בעצם **ייעודו**, בעיקר התפקיד לשמו נשלחה נשמתו לעולם.

נביט סביבנו ונשים לב לפלא פלאות, שאין לו הסבר מדעי משכנע: אין שניים זהים. בעולם כולו אין שני אנשים עם אותו אופי, אותו יופי ואותה טביעת אצבעות. שני אחים נולדים מאותם הורים, גדלים באותה משפחה ועוברים מסכת חיים זהה ועדיין המרחק בין אחים יכול להיות יותר גדול מאשר בין אנשים זרים. טביעת האצבעות היא שונה באופן מובהק מאדם לאדם, עד שאין לחשוש בעמידתך בהמתנה לתור בכניסה לארצות הברית, שבמקרה יש לך אותה טביעת אצבעות כמו בן לאדן ימ"ש...

יתירה מכך: אפילו תאומים זהים, שהם זהים **מבחינה גנטית**, הם לא זהים בכל. מישהו דאג ליצור הפרדה בתווים ובאישיות שלהם. הפלא הגיע לשיא באחד המקרים המרתקים ברמה הביולוגית (ראו ויקיפדיה ערך 'לאדן ולא לה ביג'אני'): לאדן ולא לה ביג'אני היו תאומות סיאמיות, שנולדו ב-17 בינואר 1974 בעיר פירוזאבאד בדרום מערב איראן. לאדן ולא לה נולדו בריאות, אבל עם פגם חמור: הם היו מחוברות בצד הראש. הגופים שלהן היו נפרדים, אבל הראשים היו מחוברים (ראו תמונה שם).

הדבר המדהים בסיפור שלהן הוא העובדה שהן היו **בעלות תכונות אישיות שונות**. לאדן תיארה את אחותה כמופנמת ואת עצמה כפטפטנית. היו להן תחביבים שונים ובבגרותן רצו בתחומי עיסוק שונים: לאדן רצתה להיות עורכת דין ולא לה העדיפה עיתונאות.

התלות ההדדית והשוני האישיותי ביניהן גרמו לתאומות סבל נפשי. הן רצו בהפרדה, הן גם רצו לגור בערים שונות, לאלה רצתה להגשים את רצונה ללמוד עיתונאות ולאדן רצתה להמשיך בלימודי המשפטים והן פנו לרופאים מומחים לבצע ניתוח הפרדה ביניהן. הניתוח התקיים בסינגפור בהיותן בגיל 27 ולמרבה הצער הניתוח נכשל והן מתו כשעה אחרי.

המקרה שלהן ממחיש את בעיית האינדיבידואליות: מה גורם אותה? אף אחד מההסברים הפסיכולוגיים והסוציולוגיים המוכרים אינו יכול לתפוס כאן: אי אפשר להאשים את **הגנטיקה**, משום שהן היו תאומות זהות גנטית. אי אפשר להאשים את **הסביבה** שטיפחה תכונות שונות אצלן, משום שהן לעולם לא נפרדו. הן השתתפו בדיוק באותן פעילויות חברתיות, חונכו אצל אותם מחנכים וחוו אותן חוויות. אי אפשר להפנות אצבע אל **החינוך של ההורים** שגידלו אותן בתקופות שונות בחייהם

או אולי העדיפו ילדה אחת על פני רעותה, משום שהן תמיד היו יחד וחוו את אותו הגידול. אי אפשר להעצים את הטיעון של מיקום הילד במשפחה - בכור, צעיר, סנדוויץ, משום שהן היו באותו גיל.

אז למה באמת אנחנו שונים? ומדוע חשוב כל כך שטביעת האצבע שלנו תהיה ייחודית?

משנה סנהדרין ד,ה: לפיכך נברא אדם יחיד, ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל, מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא ... ולהגיד גדולתו של הקב"ה, שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה, ומלך מלכי המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד דומה לחברו. לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר: בשבילי נברא העולם.

הקב"ה מקפיד לומר לכל ילד שבוקע מרחם אימו: "אתה אדם הראשון". "את חווה הראשונה". לא היה כמוך ולא יהיה כמוך. שכן לכל אחד יש משימה ייחודית שהיא בבחינת "עולם מלא". העולם הוא בית חרושת ציבורי. הוא הקרקע עליה בונים דירה לקב"ה. ולכל אחד יש את התפקיד הייחודי בבניית הדירה. אחד יפעל כעורך דין ויראה דוגמה אישית של חיי צדק לשם שמים. השני יפעל כטכנאי שיניים ויפיגן דוגמה של רגישות לזולת וכן הלאה.

כך שאיננו רק קיבוץ אנשים שעובדים את ה', כמו עדר כבשים שמרכיבים טור ארוך, אלא כמו חלקי שעון, שכל אחד הוא ייחודי ונותן תרומה שונה לצורך הפעלת המנגנון כולו.

וכאן טמון ההבדל בין דוד לשלמה: שניהם נועדו לשליחות הכבירה של המלוכה, אמנם שאול חטא בעיקר תפקידו ושליחותו. וכיון שחטא בעיקר תפקידו בעולם – היה זה בלתי נסלח. דוד, לעומת זאת, חטא אמנם בחטא חמור יותר מבחינה משפטית (כלשון הרבי במכתב הנ"ל), אבל היה זה פגם מוסרי אישי שלא נגע לייעודו כמלך ישראל. לפיכך נענש בצורה אישית, אבל חייו ומלכותו לא נלקחו ממנו.

בהערה⁴ הובא סיפור אישי מרגש, בדידי הווא עובדא.

בכך ביאר הרבי – בהזדמנות אחרת - שאלה נוקבת במגילת אסתר (התוועדות חג הפורים תשכב): ברגע השיא של הגזירה, פורץ עימות קשה בין מרדכי לאסתר. אסתר חוששת ללכת אל המלך ומרדכי מגיב לה במילים נוראות, שקשה לצטט אותן: "ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר: אל תדמי בנפשך להימלך בית המלך מכל היהודיים, כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו. ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות".

מרדכי מאיים עליה במוות, לא פחות. והשאלה הגדולה היא מדוע מתנפל עליה? כיצד אינו מבין את העובר עליה? הרי תובע ממנה להיכנס לסכנת חיים? היא כאילו מלכה, אבל למעשה כלואה בכלוב של זהב. המלך הרג את אשתו הקודמת באבחת שכרות ולא יחמול גם עליה, אם תתפרץ לחדרו בניגוד לחוקי הארמון? במיוחד שהיא קוברת את הסיכויים שלה לפעול עליו אם תתפרץ לחדרו מרצונה? יתירה מכך: הרי מרדכי מבין את מה שהיא אינה אומרת: ישנה דעה בגמרא, שאסתר

⁴ לפני כמה שנים יצא לי לחזור את הרעיון בשיעור שמסרתי בבית הכנסת שלי ביום חמישי בערב. בתום השיעור ניגש אחד המשתתפים וביקש להישאר ולשוחח איתי. הופתעתי מהבקשה שלו. הוא אמנם יושב לידי בבית הכנסת, אבל מעולם לא פתח את הפה. מיד הבנתי את סוד הדיסקרטיות האופף אותו. "אני רופא גניקולוג ומנהל חדר לידה בבית הרפואה ברזילי באשקלון. אתה דיברת על הייעוד האישי ואני חושב שהיום גיליתי את הייעוד שלי. בשתי דקות לשלוש אחרי הצהריים, לקראת תום המשמרת והיציאה לסוף שבוע, הכנסתי את החפצים האישיים לתיק והתכוננתי לצאת. לפתע קיבלתי קריאה דחופה לחדר לידה. היה שם מקרה של "תסחיף מי שפיר", אחד הסיבוכים המסוכנים בלידה שעלול להיגרם בהיפך החיים ל"ע ול"ע. במשך ארבע שעות עבדנו להציל את חייה וחיי התינוק, ובסופו של דבר הצלחנו. הגעתי לכאן לשיעור ישר מבית הרפואה ולא הספקתי לעבור דרך הבית ולהתקלח. ועכשיו כשדיברת על הייעוד האישי, חשבתי לעצמי: מה היה קורה אם הקריאה הייתה מגיעה 20 דקות יותר מאוחר כשלא הייתי פה והרופא הבכיר היה אחד המתמחים של סוף שבוע שאינו נמנה על הוותיקים? שלושים שנה אני רופא ולא ראיתי מקרה כזה ואולי ההכשרה שלי נועדה להכין אותי לרגע הזה?".

סופו של הסיפור היה יותר מפתיע: כמה חודשים אחר כך, הוא החליט לפרוש לפנסיה מוקדמת מבית הרפואה. הסטרוס והלחץ בחדר לידה העיקו עליו והוא פרש לעבודה פרטית בקופת חולים. במסיבת הפרידה שערכו לו חבריו הרופאים, סיפרתי את הסיפור בדמעות וקראתי את פתגמו של הבעש"ט מספר היום יום: "נשמה יורדת לעולם לשבעים-שמונים שנה כדי לעשות טובה ליהודי אחד".

הייתה **נשואה למרדכי**, ואם תלך אל המלך הגוי מרצונה הטוב, תקבור את הסיכוי שאי פעם תשוב אל מרדכי. כפי שמסיימת: "וכאשר אבדתי – אבדתי, כשם שאבדתי מבית אבא כך אובד ממך".

מה עומד אפוא בבסיס התגובה החריפה שלו? המפתח נמצא במילים האחרונות: **"ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות"**. מרדכי אומר לה, אינני יכול לענות על השאלות הגדולות שלך, אבל הביטי סביבך: הגעת לכאן ברצף של אירועים שאיש לא היה יכול לתכנן. **והעובדה שאת כאן – אומרת שזה מה שאת צריכה לעשות**. הייעוד קשור אלייך באופן עצמי ומהותי ולא תוכלי להשאיר אותו לאחרים. ואם לא תעשי זאת, "ואת ובית אביך תאבדו" - כיון שאת שומטת את הסיבה היסודית לקיומך!.

ספר השיחות תשנ"א עמוד 705-706: לכל יהודי יש שליחות בעולם שנתן לו הקב"ה, אחד הוא בעל עסק, השני עניינו לימוד התורה וכיוצא בזה, וה' הוא שהביא אותו למקום ההוא, שכן משימתו נמצאת במקום הזה. כך גם לגבי הזמן, בכל רגע, בכל שעה, בכל יום, בכל חודש, בכל שנה או בכל תקופה של זמן יש המשימה המיוחדת שלו ... אפשר לפעמים לתהות 'מה היה קורה אילו חייתי במקום אחר או בזמן אחר? אולי הדברים היו שונים או שהייתי טוב יותר? ובכלל מה תועיל המשימה הקטנה שלי לעומת כללות העולם כולו?' אומרים ליהודי כזה: 'תעשה את המקום שלך לארץ ישראל!'. התפקיד שלך הוא לא לדמיין מה קורה בחלק אחר של העולם או בנקודה אחרת בזמן, תמורת זאת, יש להפוך את המקום שלך וכל רגע מהזמן שלך למקום ראוי לשמות יתברך, לארץ ישראל.

הדברים קשורים בצורה מהותית לספר החדש שמתחילים לקרוא לפני חג השבועות: מובא בשולחן ערוך שלעולם קוראים פרשת במדבר קודם מתן תורה. [השנה יקראו בארץ ישראל גם את פרשת נשא קודם מתן תורה, אבל ברוב השנים היא נקראת אחרי מתן תורה. ואילו במדבר לעולם קודם].

שולחן ערוך אורח חיים תכח,ד: לעולם קוראים פרשת במדבר סיני לפני עצרת.

הטור מוסיף רמז לכך: **"מנו ועצרו"**. היינו שהקשר בין פרשת במדבר למתן תורה הוא בעניין הספירות והמניינים המתוארים בהרחבה בפרשה. **טור אורח חיים סימן תכח: פקדו ופסחו [לפני פסח קוראים פרשת צו שהוא פקודה], מנו ועצרו [לפני עצרת קוראים פרשת במדבר שמדברת על מנין ישראל].**

הספירות והמניינים הם נושא מרתק: בפעם הראשונה מאז הקמת עם ישראל, מתייחסת התורה **לכל יחיד בפני עצמו ולכל שבט בפני עצמו**. המניינים הם הדרך של התורה לרדת מהכלל אל הפרט ולתת חשיבות לכל אחד.

זה מתחיל מספירת היחידים: שנה לאחר יציאת מצרים וחצי שנה לאחר הקמת המשכן, בראש חודש אייר, ציווה הקב"ה למנות את בני ישראל. התורה מדגישה שהספירה הייתה "במספר שמות לגולגולותם". כלומר, מנו כל אחד בפני עצמו, בשמו המפורש, ולא כמפקד אוכלוסין כללי, בו האבא מדווח על כל בני ביתו. משה רבנו ונשיאי השבטים העבירו לפנייהם כל אחד וקראו בשמו ומנו אותו.

אחרי שהתורה מונה כל יחיד ויחיד, עוברת למנות את כל אחד מהשבטים. התורה מפרטת את מספר האנשים הכולל בכל שבט ושבת, את מקום חנייתו של כל שבט, ומוסיפה דבר מעניין:

4. במדבר ב,א: איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל.

בראש כל שבט התנוסף דגל ייחודי לו, שסימל פרק מרכזי מההיסטוריה שלו. בראש מחנה ראובן התנוסס דגל עם ציור הדודאים. בראש שבט שמעון ציור העיר שכם. בראש שבט לוי ציור האורים ותומים, וכן הלאה. המדרש מוסיף כי ההשראה לתנועת הדגלים הגיעה ממלאכי השרת. כשירד הקב"ה על ההר לתת התורה, התלוו אליו רבבות מלאכי השרת וכל קבוצת מלאכים הייתה מאופיינת בדגל משלה. ישראל ראו הדגלים והתאוו להם - וכאן זכו להגשים תאוותם ולהתאפיין בדגלים.

במדבר רבה ב,ג: בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני, ירדו עמו כ"ב רבבות מלאכים ... והיו כולם עשויים דגלים דגלים, שנאמר 'דגול מרבבה'. כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים התחילו מתאווים לדגלים. אמרו הלואי אנו נעשים דגלים כמותן. לכך נאמר (שיר השירים) 'הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה'. 'בית היין' זה סיני, שניתנה בו התורה שנמשלה ביין, 'ודגלו עלי אהבה' - אמרו אילו

הוא מגדיל [נותן הדגלים] - עלי אהבה .. אמר הקב"ה: נתאיתם לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלתכם. מיד הודיע הקב"ה אותם לישראל ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שהתאוו.

וכמובן הנושא כולו טעון ביאור: ראשית, מה מטרת המניין הספציפי לכל אדם ואדם? ובעיקר: מה התאוו כל כך ישראל לדגלים? מה מצאו בהם?

התשובה היא אחת: כשראו ישראל הדגלים הם גילו שלכל כיתת מלאכים יש **תפקיד ומטרה משלה**. ישנם מלאכים של חסד ומלאכים של גבורה, של אש ושל מים. ולכן התאוו מעומק ליבם לדעת אף הם את תכלית מטרתם וייעודם בעולם. הם התאוו לדגל שיתנוסס בראש השבט ויזכיר להם תרומתם ושותפותם הייחודית בהקמת עם ישראל.

הכתרת הייעוד האישי, התחילה כבר במניין הספציפי והאישי, ובכך היה רמז כי כל אחד הוא חלק מכלל ישראל, אבל ניחן גם במעלה פרטית שהופכת אותו ליחיד ומיוחד. **בלשון העקדת יצחק הקדמה לפרשת במדבר**: נאמר 'והייתם לי סגולה ... ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש' לומר שכל אחד מהם יהיו לו חשיבות בפני עצמו כמלך וככוהן ... וזה טעם נפלא שיזכיר הכתוב לכל אחד בשמו וייחסו בשווה ... כי כולם שווים במעלה, **ומעלת כל אחד נפרדת ממעלת חברו**.

כל מה שנותר לברר הוא איך לדעת מה עיקר שליחותו בעלמא דין?

נזכיר שני עקרונות המובאים בשיחותיו ומכתביו הקדושים של הרבי: 1. ראשית, **היכולות שאדם מקבל וההזדמנויות שנופלות בחלקו**. אדם צריך להביט על **הכישרונות** שהתברך בהם, על **הסביבה** שמקיפה אותו ואפשר להעריך שהייעוד שלו מסתתר שם. הוא אינו אמור לבזבז זמנו על חיפוש במקומות אחרים, אלא למצוא משמעות בכישורים שלו ובהזדמנויות שממתינות רק לו.

כשהכישורים שלך נפגשים עם הצורך המקומי ממך – זאת משמעות חייך.

במקרים אחרים, הביא הרבי סימן זיהוי אחר ומטלטל: כשאדם חווה קשיים וחסימות שלמעלה מדרך הטבע, כנראה שם מסתתרת שליחות חיי. לפעמים אדם נתקע בעניין מסויים, מצווה או אפילו 'סתם' הידור מצווה ואינו מצליח למצוא כוחות להתגבר על העניין. ובכן, ההפרעות מעידות על גודל המשימה שקשורה בעיקר ייעודו בעולם, ובגללה היצר אינו מוכן להניח לו להצליח בקיומה.

כך ידועה השיחה שהבאנו בעבר (לקו"ש א בראשית) אודות הכישלון של אדם הראשון בחטא עץ הדעת, כי היות שמדובר ברגע חורף גורלות לכל האנושות - השקיע היצר כוחות אדירים להכשילו. הנה מכתב מופלא (אגרות קודש ה עמוד לט):

"במענה על מכתבו ... בנוגע לשלום בית, שהרי בחיצוניות הוטב אבל בפנימיות עדיין אינו כדבעי.

כבר כתבתי לו במכתבי הקודם עד"ז שבדאי יהיו העלמות והסתרים ביחוד על ענין השלום בית, ודוקא בזה נחוצה התאמצות ביותר, כי מריבוי ההעלמות וההסתרים מוכח אשר זהו דוקא מעיקר הברורים שלו, וכמובן מכתבי האריז"ל ומבואר בדא"ח אשר לבד יחידים הרי הנשמות דדורותינו אלה היו כבר בעולם, ובאים עתה בגלגול ועיקר ביאתם הוא לתקן את מה שחסרו בקיום התרי"ג מצות בגלגולים הקודמים ... והחילוק הוא אשר באלו המצות שלא חסרו בפעם הקודמת הרי היצה"ר אין מנגד עד"ז ביותר, כ"א רק כדי שישאר הענין דבחירה חפשית, כי בענינים אלו כבר הוברר בפעמים הקודמות, משא"כ בהענינים שחסרו בפעמים הקודמות היינו שלא הוברר חלקם בעולם [ה]זה וחלקם בנפש השייך לענינים אלו, הרי ההתנגדות של היצה"ר היא בכל תוקף. ובנוגע אליו לעשייה בפועל שזהו העיקר, הרי עוד הפעם אעורר אותו ואזרוזו בענין השתדלות בהשלום בית ביותר, אף שנדרש לזה וויתורים (שהוויתורים אינם בעניני תורה ומצוה), וכמו שכתבתי לו מאז שארז"ל האשה דמעתי מצויו ושערי דמעתי לא ננעלו והברכה לאדם היא בשביל אשתו".

ונסיים: אחד המוזיקאים הגדולים במאה ה-20 היה המנצח האיטלקי, ארתורו טוסקניני. הוא נודע לתהילה בעוצמה שלו, בתביעתו לשלמות, באוזן המוזיקלית שקלטה כל פרט ובזיכרון הצילומי שהעניק לו שליטה ברפרטואר עצום של יצירות.

בשנותיו האחרונות כתבו עליו ספר ביוגרפיה והכותב היה נכנס מעת לעת לראיין אותו. פעם התקשר הכותב ושאל אם יוכל להיכנס אליו למחרת לשוחח אתו. טוסקניני סירב משום שיש לו משהו חשוב לעשות. הוא סיפר כי בחוץ לארץ מתקיים קונצרט מכובד והוא כתב את העיבוד ליצירות שם, וכיון שהוא לא יוכל להשתתף בקונצרט אישית, הוא רוצה לשבת ולהקשיב לו דרך הרדיו. הביוגרף אמר שזה יהיה כבוד בשבילו לעקוב איך טוסקניני מקשיב ליצירה שהוא עיבד ומישהו אחר מוביל אותה.

הסופר ישב לידו לאורך כל השידור ושאל בסוף איך היה? טוסקניני אמר: "יפה, אבל לא מושלם, כי התזמורת הייתה אמורה לכלול 120 נגנים כולל 15 כנרים, אבל בפועל היו רק 14 כנרים והביצוע היה חסר". הביוגרף היה בטוח שהוא מתלוצץ. איך הוא יכול לדעת ממרחק אלפי מייל כמה כנרים הופיעו? בכל זאת הוא בירר את העניין והתברר שהמנצח התברך ברוח הקודש. אכן אחד הכנרים לא הופיע.

הביוגרף ההמום חזר אל טוסקניני וביקש לדעת איך הוא זיהה שאחד מתוך 120 נגנים נעדר?

"זה ההבדל ביני לביני, אמר טוסקניני, אתה חלק מהקהל והכל נראה לך אותו הדבר, אבל אני המנצח, אני כתבתי את העיבוד עבור היצירה ואני יודע איזה צליל אמור להפיק כל אחד מהכנרים, וכאשר צליל אחד היה חסר, הבנתי שאחד הנגנים נעדר..."

רבינו הזקן מלמד בספר התניא (פרק לז) כי תכלית עבודתנו בעולם היא לזכך ולקדש עוד ניצוץ ועוד ניצוץ אלוקי המסתתר בחומר העולם, וכאשר כל נפש רוח ונשמה תשלים הברור השייך לה, נזכה להשלמת הגילוי דמתן תורה, בביאת המשיח ותחיית המתים, ש"לכך נברא מתחילתו" ובקרב ממש.

**כתיבת הדרשות והשיעורים והפצתם באופן חופשי
מתאפשרת בתמיכתם של שלוחי הרבי ברחבי תבל**

**ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי
ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי
להצלחה רבה בכל ענייניהם
ולעילוי נשמת מרת
שיינא בעשא בתיה בת יוסף דב**